

Tehnici și procedee de stimulare a creativității prin intermediul activităților artistico – plastice

Activitățile de educație plastică din cadrul domeniului estetic și creativ sunt foarte importante la vârsta preșcolară aceasta fiind etapa în care poate fi atins nivelul creativității expresive, unul din cele cinci niveluri ale creativității, conform clasificării lui Lawrence Taylor.

Prin desfășurarea activităților artistico-plastice putem educa și dezvolta multe procese: percepția, reprezentarea, atenția, memoria, gândirea, imaginația , punându-se totodată bazele unor însușiri ale personalității și anume: inițiativa, spiritul de observație, încrederea în posibilitățile proprii, libertatea de exprimare și creativitatea. Folosirea unor tehnici de lucru diversificate, a unei varietăți de materiale, a încurajărilor constante pot determina copilul să creeze lucrări originale, deosebite, interesante, dezvoltându-și capacitatea de expunere artistico-plastică, capacitatea de a comunica prin mijloace diverse idei, trăiri, sentimente.

La această vârstă, creația, chiar dacă nu are valoare pentru omenire este extrem de importantă pentru devenirea umană a copilului și de aceea în cadrul cercetării științifice cu tema ”Tehnici și procedee de stimulare a creativității prin intermediul activităților artistico-plastice” am căutat să dezvolt preșcolărilor interesul și dragostea pentru activitățile artistico-plastice, utilizând cele mai interesante și în același timp eficiente mijloace de realizare, tehnici de desen și pictură noi pentru ei, metode de învățare prin cooperare și o gama de materiale și instrumente de lucru cât mai diversificată.

Printre tehnicile de pictură și desen noi pentru ei care le-au stârnit interesul se numără: desen cu pic, desen cu bețișorul pe o suprafață pictată, desen cu cretă pe asfalt sau carton, tehnica picturii pe piatră, pânză, scoici, folie alimentară, tehnica culorilor umede, tehnica stampilării cu diverse obiecte, tehnica tufuirii, tehnica batik, tehnica scurgerii culorii, tehnica suflării libere sau cu paiul a acuarelei, tehnica sforii sau a compresării firelor textile, tehnica plierii hârtiei, tehnica imprimării țesuturilor, tehnica monourmei, tehnica conturării prin desen a unor pete de culoare. De asemenea pentru ca toate aceste tehnici să fie cât mai atractive, pe lângă metodele clasice am folosit metode și procedee de învățare prin cooperare adaptate nivelului lor de vârstă precum: brainstorming, tehnica visului, turul galeriei, învățarea în cerc

1.BRAINSTORMING

Metoda *Brainstorming* ne oferă informații despre posibilitățile creative ale copiilor, despre întinderea imaginației lor.

Această metodă a fost utilizată în activitatea: "Cu ce se aseamănă desenul", care pentru copii s-a constituit într-un joc cu reguli.

Descrierea activității: Această metodă este foarte des aplicată la preșcolari pentru că e cea mai simplă metodă de stimulare a creativității. La această activitate desfășurată în centrul de "BIBLIOTECĂ" au participat un număr de 6 copii, în prima rotație pe centre. Copiilor li s-a prezentat un desen abstract realizat chiar de unul dintre ei într-o activitate din zilele anterioare de desen liber. Pe masă au avut o cutiuța cu pietricele colorate și câte un coșuleț. Fiecare preșcolar a enumerat minim câte 3 exemple de obiecte cu care semăna desenul prezentat, exemple care au fost notate pe o foaie, pe parcursul a 5 minute. Foaia s-a rotit în așa fel încât să treacă pe la toți cei 6 participanți, obținându-se în final o mulțime de soluții. După fiecare răspuns, copilul a pus în coșulețul său câte o pietrișică colorată; la sfârșitul probei s-a putut afla câte asemănări a găsit fiecare prin numărarea pietrișicelor, iar în acest fel și ei au avut o evidență a performanțelor lor.

Pe tot parcursul activității copiii timizi și reținuți au fost încurajați și îndemnați la efort, la spontaneitate și fantezie. Copiii au găsit multe asemănări cu desenul prezentat: minge, lună, planetă, casă, cort, floare, OZN, furtună, cască, tort, melc, cap de dinozaur, soarele pe cer, farfurie, groapă, capac, extraterestru, scut, gaură neagră, ochi, insulă, ou prăjit, labirint, balon, etc.

O altă activitate prin care s-a demonstrat eficacitatea metodei brainstorming s-a desfășurat în două etape, iar ideea de bază a fost testul de creativitate propus de Ursula Șchiopu(1997), "*Fereastra deschisă*".

Descriere: În fața fiecărui copil s-a așezat o foaie pe care erau lipite ferestre, care se deschideau și li s-a cerut copiilor să deseneze în deschizătura ferestrelor ceea ce ar dori ei să vadă prin ea. Activitatea a

fost simplă și ușor de executat, dar a permis surprinderea unor caracteristici importante ale imaginației.

Aceasta a fost prima etapă când nu s-a folosit metoda brainstorming și când lucrările copiilor au fost lipsite de creativitate, simple, sărace în culoare. Majoritatea copiilor au desenat câte un element, 8 copii au desenat câte două elemente, și doar unul trei elemente.

În a doua etapă, care s-a desfășurat după câteva zile. Înainte de activitatea propriu-zisă, la întâlnirea de dimineață a fost aplicată metoda brainstorming care s-a realizat printr-o convorbire cu aceeași temă: **”Fereastra deschisă”**

Descrierea activității: La această activitate, la întâlnirea de dimineață copiii au dat mai întâi răspunsuri orale și s-au completat chiar unii pe alții răspunzând la întrebarea adresată: ”Ce putem vedea printr-o fereastră deschisă?”. Apoi, la centrul ”ARTA”, pe câte o foaie pe care se aflau lipite cele două ferestre deschise, ei au desenat o mulțime de elemente, au realizat peisaje cu flori insecte, copăcei, iar câțiva dintre aceștia au desenat și câte un element sau două originale precum iepurașul, broscuța. Patru dintre copii au realizat teme originale precum ”la mare”, ”doi prieteni”, ”pista de raliu”, ”curcubeul”, la munte”.

De această dată s-a constatat după cum arată și desenele alăturate o îmbunătățire a armoniei culorilor, copiii folosind culorile calde, vii în redarea imaginii. Dacă la prima

etapă desenele erau sărăcăcioase, lipsite de creativitate, majoritatea copiilor desenând câte un element, se observă că în etapa a doua ele sunt lucrate cu detalii. Astfel preșcolarii au realizat adevărate tablouri pline de vitalitate și culoare..

2.TURUL GALERIEI

Lucrul după această tehnică se materializează în final, în alcătuirea unor postere, colaje, desene. Se promovează gândirea și învățarea activă prin cooperare. Metoda „Turul galeriei” a fost folosită în activitatea „**Tablourile anotimpurilor**”

Descrierea activității Împărțiți în patru grupuri/ateliere, câte trei copiii au lucrat la tema „**Tablourile anotimpurilor**”, iar produsele obținute în cele trei ateliere au constitui adevărate opere de artă.

Copiii din atelierul I au pictat anotimpul primăvara, cei din atelierul II au pictat anotimpul vara, cei din atelierul III au pictat anotimpul toamna, iar cei din atelierul IV au pictat anotimpul iarna. În funcție de ecusonul purtat, copiii au identificat atelierul din care au făcut parte, implicit șevaletul pe care au pictat. Pe fiecare șevalet au găsit simbolul reprezentat pe ecusonul fiecărui grup, iar ecusoanele au fost alese de copii în cadrul întâlnirii de dimineață prin tehnica ”mâna oarbă”. Limita de timp pentru această etapă a fost de 15 minute, iar epuizarea celor 15 minute a fost marcată de sunetul unui clopoțel.

După această etapă, cele patru tablouri au fost expuse sub forma unei galerii de artă. A urmat momentul în care toate cele patru grupuri au făcut turul galeriei. Așadar, la semnalul clopoțelului, fiecare grup a trecut pe rând pe la fiecare dintre celelalte trei șevalete, având sarcina de a adăuga elemente noi, specifice anotimpurilor reprezentate timp de 3 minute.

După ce s-a terminat turul galeriei, grupurile au revenit la locul inițial, iar cele patru tablouri au fost analizate. Fiecare grup și-a descris elementele componente ale tabloului inițial, după care celelalte grupuri au detaliat elementele adăugate ulterior.

3.TEHNICA VISULUI

Tehnica visului este "o tehnică bazată pe meditație, în care copilul își lasă în voie imaginația să lucreze. Această metodă s-a aplicat într-o activitate ecologică cu titlul "Natura plânge" în care s-a vorbit despre acțiunile nocive ale omului asupra naturii și efectele acestor acțiuni asupra plantelor, vietăților .

Descrierea activității: Copiii stăteau întinși pe covor cu fața în sus, într-o poziție care să le ofere o stare confortabilă, fără să se atingă unii pe alții. Li s-a spus că se vor juca,, De-a visul" și s-a anunțat sarcina de lucru: ei se prefac că dorm. Stau cu ochii închiși, respiră ușor, lasă corpul să se relaxeze. În timp ce li se va povesti, ei își vor imagina visul".

În continuare, a fost expusă o scurtă povestire despre faptul că oamenii aruncă deșeurii, gunoaie pe jos, și că acestea se transformă în otravă. Această otravă intră în pământ de unde se hrănesc plantele unde își fac adăpost unele insecte și de aceea acestea sunt supărate și plâng pentru că sunt otrăvite și se tem că vor muri: florilor frumoase colorate roșii, mov, galbene le cad petalele, pomilor înfloriți le cad mugurașii și florile, fluturii au aripile frânte și plâng și pentru că nu vor mai avea hrană, adăpost. De asemenea soarele, cel care iubește florile, le dă lumină și caldura vede tot ce se întâmplă de sus și plânge și el alături de nori care sunt gri de supărare. La final au deschis ochii, au întins brațele și picioarele și s-au trezit, apoi au mers la măsute pentru a desena individual cum si-au imaginat visul, ce reprezentări i-au ajutat sa-și imagineze conținutul visului. Lucrările individuale au fost asezate pe un panou analizându-se numărul de elemente, bogăția expunerii și nu în ultimul rând originalitatea. În

reprezentările copiilor s-a remarcat bogăția detaliilor, personificarea plantelor, insectelor, norilor, soarelui. Un copil a desenat chiar și un coș pentru gunoi deși acesta nu apărea în expunere.

4. ÎNVĂȚAREA ÎN CERC

”Tehnica învățării în cerc” constă în organizarea unor activități de predare , consolidare, evaluare în circuit.

Prin această metodă s-a reușit familiarizarea celor mici cu trei tehnici prin care se poate picta o crizantemă. Așadar având ca temă a săptămânii ”Florile toamnei”, în cadrul activității din domeniul experiențial estetic și creativ, s-a desfășurat o activitate de pictură, sub formă de joc, cu denumirea ”**Cercul crizantemelor**”

Descrierea activității : Rearanjând două centre de activitate existente în sala grupă respectiv ”ARTA,, ȘI ”JOCURI MANPULATIVE” s-au organizat trei stații de lucru în așa fel încât să formeze un cerc. Fiecare stație a purtat un nume și un număr și au fost așezate într-o anumită ordine, respectiv

- stația 1- ”Crizanteme ascuțite”,-tehnica amprentei cu furculița
- stația 2- ”Crizanteme surori”- tehnica suprapunerii
- stația 3- ”Flori din flori” tehnica amprentei cu flori- tufănele

Copiii au trecut prin stațiile organizate nefiind totuși obligați să le parcurgă pe toate, iar mutarea de la o stație la alta s-a făcut în funcție de opțiunea copiilor. Stațiile se deosebeau între ele prin

propunea unor tehnici noi de pictură care i-au atras pe copiii și în același timp le-au dezvoltat dorința de finalizare și apoi de explorare a altei stații în care au descoperit noi materiale și respectiv noi tehnici. Activitatea în cadrul stațiilor s-a desfășurat ca sarcină individuală.

În activitatea creatoare a copilului își fac loc și elementele de idee, capacități de figurare, deprinderi și priceperi, iar aceste aspecte au putut fi observate în special în creațiile sale. Chiar dacă nu toți copiii au deprinderi de lucru formate, chiar dacă desenul în sine nu este măcar inteligibil, folosindu-și imaginația, dar și deprinderile de exprimare expresivă, copiii pot prezenta o întregă lume izvorâtă din acele câteva mâzgălituri.

*Profesor învățământ preșcolar Boabă Elena Gabriela
Grădinița cu PP Nr.3 Tulcea*